

ע"פ 47776/06/15 - בנימין שור, בעצמו נגד מדינת ישראל, מטעם הלשכה המשפטית של עיריית ירושלים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 47776-06-15 שור נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט הבכיר צבי סגל
<u>המערער</u>	בנימין שור
	בעצמו
נגד	מדינת ישראל
<u>המשיבה</u>	ע"י ב"כ עוה"ד מירית דניאל
	מטעם הלשכה המשפטית של עיריית ירושלים

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (כב' השופטת ת' נמרודי) בת"פ 9747/2014, מיום 13.5.15, בגדרה בוטל כתב האישום שהוגש כנגד המערער ללא צו להוצאות למי מהצדדים.

העובדות הצריכות לעניין

2. ביום 27.10.14 נרשם למערער, עורך דין במקצועו, דו"ח חניה. משהגיש בקשה להישפט, הוגש כנגדו כתב אישום ביום 27.11.14. על פי עובדות כתב האישום, המערער העמיד את רכבו על מדרכה, שלא נקבעה כמקום חניה מוסדר, בניגוד להוראות סעיף 5(א) לחוק העזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו), התשכ"א - 1960 (להלן: "**חוק העזר**") ותקנה 72(א)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961. עוד טען המערער בבקשתו להישפט, שרכבו נושא "תג נכה" ולכן החנה את רכבו באופן המותר על פי חוק חניה לנכים, התשנ"ד - 1993.

3. ביום 11.1.15 הגיש המערער בקשה לביטול כתב האישום, בטענה כי אין בכוחו של חוק העזר לקבוע עבירה, מאחר שסעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") מורה כי "**תקנות שבהן נקבעו עבירות ועונשים טעונות אישור ועדה של הכנסת**". לדעת המערער, משחוק העזר, העונה על

הגדרותיה של "תקנה" (הוראה שניתנה מכוח חוק והיא בת פועל תחיקתי), לא אושר על ידי וועדה מוועדות הכנסת, אין בכוחו לקבוע עבירה ועל כן יש לבטל את כתב האישום שהוגש כנגדו.

4. ביום 29.1.15 הגישה המשיבה את תגובתה לבקשת המערער לביטול כתב האישום, בגדרה טענה כי, דין טענת המערער בדבר חוסר סמכות חוקית להגשת כתב האישום להידחות, וביקשה לזמן המערער לדיון.

5. בדיון שהתקיים בבית משפט קמא ביום 10.2.15 חזר המערער על טענותיו. המשיבה ביקשה לבדוק את טענותיו לגופן ולהגיש לבית המשפט הודעה מעדכנת באשר להמשך ההליכים. המערער, מצדו, עתר לפסיקת הוצאות משפט לזכותו. ב"כ המשיבה ציין בפני בית המשפט קמא כי הציע למערער, לפני משורת הדין, שהמשיבה תחזור בה מכתב האישום ללא צו להוצאות, אך המערער עמד על כך שבית המשפט קמא יכריע בשאלת ההוצאות. הדיון נדחה לתזכורת, בכפוף לכך שהמשך ההליכים בתיק ייקבע לאחר קבלת עמדת המשיבה.

6. ביום 23.2.15 הגישה המשיבה את הודעתה המעדכנת, בגדרה נטען כי סעיף 254 לפקודת העיריות [נוסח חדש] הוא סעיף העבירה הרלוונטי לענייננו, שכן הוא כולל בחובו הן יסוד התנהגותי והן יסוד עונשי, כנדרש בהגדרת המונח "עבירה" לפי סעיף 1 לפקודת הפרשנות. לכן, בניגוד לטענת המערער, סעיף העבירה אינו נכלל בחוק העזר אלא בפקודת העיריות, המהווה חקיקה ראשית, ומשכך, לא נדרש אישור של וועדה מוועדות הכנסת. לבסוף, ביקשה המשיבה לפסוק הוצאות לטובתה, או לחילופין - להתיר לה לחזור מהאישום ללא צו להוצאות.

7. ביום 9.3.15 הגיש המערער תשובה לתגובתה הנוספת של המשיבה לבקשתו לביטול כתב האישום, בגדרה טען כי סעיף 254 לפקודת העיריות אינו סעיף יוצר-עבירה, אלא אך סעיף הקובע את מידת העונש לעבירות שיצרו חוקי העזר, בדומה לסעיף 61 לחוק העונשין הקובע שיעור קנסות. לשיטת המערער, העבירה עצמה נקבעה במקום שהוא מקור חיצוני לסעיף 254, היינו - בחוק העזר עצמו. עוד טען המערער, כי בין כך ובין אם אחרת, הוא כלל לא הואשם בעבירה על סעיף 254 לפקודת העיריות אלא בעבירה לפי סעיף 5(א) לחוק העזר. לדידו של המערער, היה די באלו כדי להורות על ביטולו של כתב האישום וחיוב המשיבה בהוצאות.

8. ביום 13.5.15 ניתנה החלטת בית המשפט קמא, בגדרה, כאמור בראשית הדברים לעיל, בוטל כתב האישום ללא מתן צו להוצאות למי מהצדדים. בית המשפט קמא נימק זאת בכך, שאין כל הוראה חוקית לכך שתוקפו של חוק העזר כפוף לאישור וועדת הכנסת, כנטען על ידי המערער, ומכל מקום, המערער לא הוכיח טענה זו ולא הציג כל ראיה לנכונותה. משכך, דחה בית המשפט קמא את טענות המערער באשר לנימוקים בגינם יש

לבטל את כתב האישום. יחד עם זאת, מכיוון שהמשיבה עצמה הציעה לבטל את כתב האישום (מנימוקים שונים מאלו שהעלה המערער), הורה בית המשפט קמא על ביטול כתב האישום. בשאלת ההוצאות נקבע, כי למערער חלק בניהול התיק כפי שהתנהל, עת בחר הוא שלא להסכים להצעת המשיבה לביטול כתב האישום נגדו בלא צו להוצאות, ולכן אין להשית על המשיבה הוצאות לטובתו. מנגד, נוכח זכותו החוקית של המערער לבירור טענותיו, אין גם מקום להשית על המערער הוצאות לטובת המשיבה. בסופו של יום נמנע בית משפט קמא, כאמור, מלהשית הוצאות על מי מהצדדים.

9. ביום 22.6.15 הוגש הערעור העומד להכרעה בפניי. דיון במעמד הצדדים התקיים ביום 13.7.15. בנוסף לכך, בהמשך להערות בית המשפט במהלך הדיון הוגשו השלמות בכתב מטעם הצדדים: מטעם המערער - ביום 14.7.15; ומטעם המשיבה - ביום 19.7.15.

טענות הצדדים בערעור

10. טענות המערער, רובן ככולן, נטענו על ידו בבית המשפט קמא. כך, הוא חזר על טענותיו בדבר חוסר סמכות חוקית להגשת כתב אישום מכוח חוק העזר, שכן חוק זה לא אושר על ידי וועדה מוועדות הכנסת. בהתייחסו לפסק הדין של בית המשפט קמא, טען המערער כי נפלה שגגה בקביעה לפיה היה עליו להוכיח ולהציג ראיות התומכות בטענתו. לשיטתו, טענתו הינה משפטית גרידא, אשר אינה טענה הוכחה, אלא אך הכרעה לוגית. באשר לשאלת ההוצאות, הפנה המערער לסעיף 80(א) לחוק העונשין, לפיו רשאי בית המשפט לפסוק הוצאות לטובת נאשם אם מצא שלא היה יסוד להעמדתו לדין או אם מצא נסיבות אחרות המצדיקות זאת. המערער הוסיף, כי אין הוא מבקש הוצאות בגין עגמת נפש שנגרמה לו מעצם קבלת הדו"ח והגשת כתב האישום, אלא הוצאות בעין בגין התייצבותו לשיבת ההקראה, ביטול הזמן ודמי הנסיעה. בסופו של יום ביקש המערער לזכותו ולחייב את המשיבה בהוצאותיו.

11. המשיבה מצידה טענה, כי בית המשפט שלערעור כלל אינו נזקק להידרש לערעור מן ההיבט של דרישת המערער לזכותו, שכן כתב האישום בוטל עוד קודם למועד ההקראה. באשר לשאלה העקרונית בדבר מעמדו הנורמטיבי של חוק העזר, חזרה המשיבה על טענותיה כפי שנטענו בפני בית המשפט קמא. בנוסף טענה המשיבה, כי המהות העולה מסעיף 2(ב) לחוק העונשין היא יצירת פיקוח של הכנסת על עבירות ועונשים הנקבעים מכוח חקיקת משנה. משהעבירות במקרה דנא נקבעו מכוח חוקים שחוקקה הכנסת, ביניהם פקודת העיריות ופקודת התעבורה, דרישת הפיקוח ממילא מתמלאת. בהתייחסה לשאלת ההוצאות, טענה המשיבה כי הימשכות ההליכים נגרמה עקב התנהלותו של המערער. המשיבה הוסיפה, כי מאחר שלא הוצג תג חניה לנכה ברכב בשעת החניה, הרי שבדין נרשם הדו"ח והיה יסוד להאשמת המערער. כמו כן, לא מתקיימות נסיבות

מיוחדות המצדיקות פסיקת הוצאות הגנה או פיצוי למערער מכוח סעיף 80(א) לחוק העונשין. משכך, ביקשה המשיבה לדחות את הערעור ולהשית על המערער הוצאות לטובתה בשל ניהול הליך סרק.

דין והכרעה

12. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור ובהשלמת הטיעונים בכתב מטעם הצדדים; לאחר שבחנתי את החלטת בית המשפט קמא; לאחר שהאזנתי רוב קשב לטענות הצדדים בדיון שהתקיים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, על שני חלקיו. להלן יפורטו נימוקיי.

13. בראשית הדברים לא אוכל שלא לתמוה על טענת המערער, לפיה היה על בית המשפט קמא לזכותו, חלף מתן ההחלטה על ביטול כתב האישום. משהציעה המשיבה לחזור בה מכתב האישום עוד בטרם השיב המערער לאישום, התוצאה המתבקשת, בהתאם להוראת סעיף 94(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ד - 1982 (להלן: "**חוק סדר הדין הפלילי**"), הינה ביטול כתב האישום ולא זיכוי. לא זו אף זו, לשיטת המערער עצמו, הוא הואשם בעבירה שכלל אינה קיימת, שכן אין בכוחו של סעיף 5(א) לחוק העזר לקבוע עבירה ללא אישור מקדים של וועדה מוועדות הכנסת. משכך, הכיצד ניתן, לשיטתו, להורות על זיכוי כשאין בנמצא כל עבירה?

14. שנית, משבוטל כתב האישום איני נדרש עוד לדון בסוגיה העקרונית בדבר תוקפו של חוק העזר ואפשרות ליצור עבירה, שכן במקרה דנא הפכה השאלה לתיאורטית בלבד. מבלי לקבוע מסמרות לגופו של עניין אציין, כי המדובר בסוגיה מעניינת ובעלת חשיבות (להרחבה ראו: נחמיה אבנרי, **החטא ועונשו: תוקפן של עבירות על חוקי העזר**, עלי משפט ט' תשע"א, עמ' 569), וטוב יהיה אם הרשות המחוקקת והמבצעת יתנו עליה את דעתן, עוד בטרם תגיע להכרעת הרשות השופטת.

15. נוכח אלו, אפנה עתה לדון בטענתו היחידה של המערער אשר נותרה על הפרק והיא שאלת החיוב בהוצאות. כפי שצוין לעיל, המערער ביקש כי יושתו על המשיבה הוצאות הגנתו, בהתאם לסעיף 80(א) לחוק העונשין.

ספק בעיני, אם כלל ניתן להחיל את הסעיף הנ"ל על המקרה דנא, שכן לשון הסעיף קובעת:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית

המשפט".

[ההדגשה אינה במקור- צ.ס.]

בענייננו, וכפי שכבר לובן לעיל, המשיבה הציעה לחזור בה מכתב האישום עוד בטרם השיב המערער לאישום. הילכך, כתב האישום כנגד המערער בוטל בהתאם להוראת סעיף 94(א) לחוק סדר הדין הפלילי. נגזר מכך, כי התנאי הראשוני והמקדמי לתחולת סעיף 80(א) כלל אינו מתקיים בענייננו (ע"פ 4466/98 **ראמי דבש** נ' **מדינת ישראל** פ"ד נו(3) 73, 84 (2002) (להלן: "**עניין דבש**").

ואולם, אף אם אדלג מעל משוכה זו, הנני סבור כי היה יסוד להגשת כתב האישום נגד המערער.

בכדי להגיע לכלל מסקנה כי לא היה יסוד להעמדתו של פלוני לדין פלילי, על בית המשפט לבחון האם הגשת כתב האישום עומדת במבחן הסבירות; זאת, בהתבסס על תשתית הראיות שהייתה קיימת עובר להגשת כתב האישום (עניין דבש, עמ' 88-89). לטענת המשיבה, תג החניה לנכה לא הוצג ברכב בשעת החניה ולכן בדין נרשם למערער דו"ח החניה. עוד טוענת המשיבה, כי תג הנכה לא צורף לבקשת המערער להישפט, בה ציין לראשונה כי על אף שחנה על המדרכה, מדובר בחניה מותרת באשר הוא מחזיק בתג נכה. משנדרש בית המשפט לבחון, מנקודת מבטה של המאשימה, האם סביר היה להגיש את כתב האישום, וזו הניחה תשתית המצביעה על סבירות החלטתה, מקובלת עליי, לעניין זה, הטענה כי היה יסוד להעמדת המערער לדין פלילי.

אין בידי לקבל גם את טענתו הנוספת של המערער, לפיה טענתו העקרונית בדבר תוקפם וחוקיותם של חוקי העזר משליכה על הקביעה האם היה יסוד להעמדתו לדין. אף אם אלך כברת דרך לכיוונו של המערער ואניח כי יש לקבל את טענתו, לפיה אין בכוחו של חוק העזר ליצור עבירות מאחר שלא עבר אישור של וועדה מוועדות הכנסת, ואיני קובע זאת, לא יהיה בכך כדי להוביל למסקנה לפיה לא היה כל יסוד להעמדה לדין.

לרשות מקומית סמכות, שלא לומר חובה, על פי חוק לשמור על הסדר הציבורי בתחומה ולפעול באמצעות תקנות וחוקי עזר ליישום מטרה נעלה זו. אף אם נפל פגם מסוים בחוקי העזר, ואדגיש שוב - סוגיה זו נותרת בצריך עיון במקרה דנא, ניתן יהיה, באופן תיאורטי, לרפא את הפגם תוך שימוש בתורת הבטלות היחסית (ראו עמ' 579-580 למאמרו של אבנרי המוזכר לעיל). אין זה סביר כי בשל פגם פרוצדוראלי בעיקרו (אי הבאת החוק לאישור וועדה של הכנסת), יינתן הכשר למצב בו כל אדם יוכל לחנות את רכבו היכן שחפצה נפשו ולא ניתן יהיה עוד לשמור על נורמות ואורח חיים תקין בתחומי הרשויות המקומיות.

16. בטרם סיום מצאתי לציין, כי הייתה באפשרותו של המערער לסיים את ההליך בעניינו בשלב מוקדם יותר

ולחסוך זמן שיפוטי יקר, הן לו והן לבית המשפט. כך, יכול היה המערער להגיש בקשה לביטול תשלום הקנס, חלף בקשתו להישפט; להסכים להצעת המשיבה מיום 10.2.15, לפיה תחזור בה מהאישום ללא צו להוצאות למי מהצדדים; לא כל שכן, שיכול היה להימנע מהגשת ערעור על החלטה המבטלת את כתב האישום שהוגש נגדו. התנהלות המערער היא שהובילה להימשכות ההליכים בעניינו ול"הוצאות בעין" אשר נגרמו לו, לדבריו.

17. מהמקובץ לעיל עולה כי דין הערעור להידחות, והוא נדחה בזאת.

העתק מפסק הדין יישלח לצדדים, כבקשתם.

ניתן היום, כ"ב אב תשע"ה, 07 אוגוסט 2015, בהעדר הצדדים.